

Špičková osobnosť vied o Zemi jubiluje: 80. narodeniny Jozefa Michalíka

14.8.2026 - Ján Soták | SAV

Vývoj vedy je možné vnímať aj prostredníctvom životných mílnikov jej popredných osobností. Takouto osobnosťou pre geologické vedy od druhej polovice 20. storočia je doc. RNDr. Jozef Michalík, DrSc., ktorý v týchto dňoch oslávil 80. výročie narodenia. Toto jubileum nášho kolegu, učiteľa a priateľa je nám príležitosťou poohliadnuť sa za jeho nesmierne plodným životom a bohatou kariérou.

Jozef Michalík sa narodil 4. augusta 1946 v Prahe, svoj vzťah k prírode si formoval už počas štúdia v Dubnici nad Váhom a Ilave. Záujem o geológiu ho doviedol k štúdiu na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Karlovej v Prahe, kde rástol pod vedením prof. Zdeňka Špinara a ďalších významných osobností pražskej paleontologickej školy. Štúdium ukončil v roku 1969 spolu so získaním vedeckej hodnosti RNDr. Po ukončení štúdia nastúpil na Geologický ústav SAV v Bratislave, ktorý sa stal jeho celoživotným pracoviskom a zázemím pre vedecký rast (CSc. - 1976, DrSc. - 1994). Akademický ústav získal v Jozefovi Michalíkovú kľúčovú osobnosť, ktorá ho vedecky formovala, viedla a inšpirovala kolegov, a získavala medzinárodné renomé pracoviska.

Brázda, ktorú doc. RNDr. Jozef Michalík, DrSc., zanechal v slovenskej geológii a paleontológii, je dielom trvalej, nadčasovej a nespochybniteľnej hodnoty. Z jeho práce pochádzajú základné diela, na ktorých rástla a vzťahovala sa slovenská geológia. Spomeňme len to, že ako prvý sa Jozef Michalík stal lídrom medzinárodných projektov IGCP/UNESCO (IGCP 362), čo v 90. rokoch bolo v našich krajinách východného bloku nevídané. Odvtedy bol permanentne zapojený do programov UNESCO (ako národný koordinátor alebo riešiteľ šiestich projektov IGCP). Prostredníctvom jeho osoby sa slovenské tímy zapájali do multilaterálnej vedeckej spolupráce s rakúskymi, poľskými, maďarskými, čínskymi, talianskymi, švajčiarskymi, bulharskými, japonskými a ďalšími výskumníkmi z mnohých krajín Európy a sveta.

V paleontológii boli jeho kráľovskou skupinou ramenonožce, ich taxonómia a tafonómia v rámci fatranského súvrstvia a kössenských vrstiev. Preslávil sa však aj objavnými prácami o tatranských dinosauroch, tsunamitoch, rekonštrukciou života triasových platforiem, stratigrafiou jurských paniev a ich mikroplanktónu a často aj tvrdou terénnou prácou na mnohých profiloch a paleontologických lokalitách (Hybe, Kardolína, Furkaska, Muráň a Ždiarska vidla, Butkov a i.). Bol priekopníkom nových smerov výskumu, ako je litostratigrafická klasifikácia, cyklostratigrafia, stratotypy hraníc (T/J, J/K, Selli event atď.), chemostratigrafia, paleoekológia..., všetko čo bolo pokrokové neodmietal. ale prijímal ako novú výzvu pre pokrok poznania.

Treba spomenúť aj jeho dlhoročné pôsobenie na Prírodovedeckej fakulte UK (od roku 1991, od roku 2005 ako habilitovaný docent), kde bol ako najpovolanejší odborník angažovaný pre výučbu nových geovedných predmetov, napr. sekvenčnej stratigrafie, paleoklimatológie, paleooceánológie, paleogeografie a iných. Okrem zanietenia pre pedagogickú prácu na PrírF UK vychoval 12 aspirantov a doktorandov na SAV, pôsobil v štátnicových komisiách, odborových komisiách doktorandského štúdia a ďalších formách vedeckej výchovy až najvyššej vedeckej kvalifikácie (predseda komisie DrSc. pri SKVH). Ako dlhoročný hlavný redaktor časopisu *Geologica Carpathica* sa výrazne pričínal o jeho zaradenie medzi karentované časopisy WoS a CCC. Sám naviac pôsobil ako člen redakčných rád iných medzinárodných časopisov, napr. *Geological Quarterly*, *Open Paleontology Journal*, *Bulletin of Geology*, *Iranian Journal of Earth Sciences* atď.

Publikačná činnosť Jozefa Michalíka zahŕňa vyše 280 vedeckých článkov – aj v dnes preferovaných systémoch hodnotenia dosiahol vysoké parametre scientometrie, a to 80 publikácií evidovaných vo WoS/Scopus, 1950 citácií a H-index 22. Okrem toho sú jeho dielom aj početné výskumné správy, mapy, konferenčné zborníky, exkurzní sprievodcovia, expertízy, múzejné expozície...

Okrem vedy sa doc. RNDr. Jozef Michalík, DrSc., angažoval aj inštitucionálne a spoločensky. Bol riaditeľom Geologického ústavu SAV (1996-2002), členom Učenej spoločnosti Slovenska, predsedom paleontologickej skupiny SGS (okrem iného pred 25. rokmi patril k zakladateľom CZ-SK-PL Paleontologických seminárov), bol predsedom Slovenského geologického komitétu IUGS, Slovenskej komisie pre UNESCO MZV SR, členom komisie Slovenského literárneho fondu, členom akreditačnej komisie MŠ SR a iných. Pravidelne sa venoval aj popularizácii vedy, či už písaniu kníh *Vrch Butkov*, *O čom hovorí naše vrchy*, *Malé Karpaty* (publikácia geoparku), účasťou v médiách (Nočné dialógy Slovenského rozhlasu), v cykle Veda na dosah CVTISR a mnohými ďalšími aktivitami pre širokú verejnosť.

Za svoju vedeckú aj spoločenskú činnosť bol ocenený medailou Jána Slávika, medailou Dimitrija Andrusova, zlatou medailou Geologického ústavu SAV, medailou akademika Bohuslava Cambela, striebornou medailou Univerzity Komenského, cenou Františka Pošepného AV ČR, čestným členstvom Polskeho Towarzystwa geologicznego a mnohými ďalšími oceneniami.

Charakteristickou črtou osobnosti doc. RNDr. Jozefa Michalíka, DrSc., je kolegiálnosť, dobroprajnosť, nadhľad a životná múdrosť. Aj keď bol po profesionálnej stránke principiálny, náročný a rigorózný, v prístupe k ľuďom bol vždy altruistický, priateľský, ústretový, povzbudivý a pozitívne naladený. Aj v súčasnom pôsobení ako emeritného vedeckého pracovníka ÚVZ SAV je stretnutie s Jozefom Michalíkom vždy inšpiratívne a obohacujúce.

S dovŕšením 80. roku života je za doc. RNDr. Jozefom Michalíkom, DrSc., monumentálne dielo a všeobecné uznanie, obdiv a vďačnosť celej geovednej komunity.

Milý jubilant, preto Ti k Tvojmu výročiu prajeme dobré zdravie a neutíchajúci entuziazmus v prospech vedy, ale aj veľa energie, vnútorného pokoja a životnej pohody, ktoré svojou charizmou okolo seba rozdávaš.

Text: Ján Soták, Ústav vied o Zemi SAV, v. v. i.

Foto: archív

https://www.sav.sk?doc=services-news&lang=sk&news_no=13848&source_no=20